

1. श्रावयं (von 2. श्रावी) n. *das Nichtempfangen, Unfruchtbarkeit:* *अप्रजास्त्वं मार्तवत्समाद्रेदमघमावयम्* AV. 8, 6, 26.
 2. श्रावयं m. oder f. *Wasser* nach Naigh. 1, 12.
 3. श्रावयं N. pr. einer Gegend; davon श्रावयक adj. *gaṇa dhūmadī* zu P. 4, 2, 127.
 श्रावयस ved. für श्रावयस (?) P. 5, 4, 37, Vārtt. 7. श्रावयसे वर्धते Sch. श्रावयान् (von श्रावयान्) m. *der durch Opfer Etwas abwehrt:* *होताध्रुर्वराव्या अग्निमिन्ध:* RV. 1, 162, 5. Padap.: श्रावयवाः. — Vgl. श्रावयान्. श्रावयण (von वरू mit श्रा) 1) adj. *bedeckend, verhüllend:* *अश्रु नेत्रावरणं प्रमृष्य* RAGH. 14, 71. — 2) n. a) *das Verdecken, Verhüllen* (auch in übertr. Bed.) Vop. 8, 63. मूर्धावरणम् SUCC. 2, 148, 2. मेधावरणतत्परा: *deren Trachten darauf gerichtet ist, von den Wolken verhüllt zu werden*, RAGH. 10, 47. गुरीर्दिवाणामावरणम् P. 4, 4, 62, Sch. हृदयावरणं नित्यं कुर्याच्च मित्रमध्यगः SUCC. 2, 230, 16. श्रावयणशक्ति *eine Naqashक्ति* im VEDĀNTA nach ÇKDR. — b) *das Verschiessen, Hemmen, Unterbrechen* Vop. 14. श्रौतसो भेदको यश्च तेषां चावरणे रतः M. 3, 163. मार्गावरणम् SUCC. 2, 38, 4. सूर्ये तपत्यावरणाय दृष्टेः कल्पते लोकस्य क्रयं तमिन्ना RAGH. 3, 13. — c) *Hülle, Decke, Gewand* (auch in übertr. Bed.): *विचित्राणि च वामंसि प्रावारारवरणानि च* MBu. 1, 131. नलिनीदलवत्पितं स्तनावरणम् ÇIK. 70. मिन्धवः वरणावरणाः KĪRĀT. 3, 25. इतिहासप्रदीपेन मोक्षवरणघातिना MBu. 1, 87. सावरणं *verhüllt, verborgen* RAGH. 19, 16. — d) *Alles was zum Schutze dient:* न गृह्णाणि न वस्त्राणि न प्राकारा न सत्क्रियाः । न चान्यो राजसत्कारः शीलमावरणं स्त्रियाः R. 6, 99, 33. समुद्रावरणा भूमिः प्राकारावरणं गृह्णन् । नरेन्द्रावरणा देशाश्चरित्रावरणाः स्त्रियः ॥ KĪR. 76. समुद्रावरणाश्चापि (kann auch zu c. gehören) देशान् MBu. 1, 2802. — e) *Schild* H. 783. ते हिन्नवर्मावरणाः R. 3, 32, 30. श्रावयणमुञ्चानि नानाप्रहरणानि च MBu. 1, 1158. — f) *was zum Verschiessen dient, Riegel, Schloss:* सावरणं *verschlossen* (गेरु) RAGH. 16, 7.
 श्रावयसमक (von श्रावय + सम) adj. *im nachfolgenden Jahre abzutragen* (eine Schuld) P. 4, 3, 49.
 श्रावयं 1) m. a) *Wendung, Windung, = श्रावयन* H. an. 3, 245. MED. t. 91. प्रदन्तिषावर्तशिवः (पावकः) R. 6, 19, 44. दन्तिषावर्तशङ्खः SĀH. D. 64, 12. शङ्खनाभ्याकृतिर्धोनिन्द्रयावर्ता सा प्रकीर्तिता SUCC. 1, 343, 11. (गुदे वलयस्तिस्रः) शङ्खावर्तनिभाः 238, 13. श्रावयवर्त (s. d.) *verdickter Mongooseaft*, wohl deshalb so genannt, weil er *in gewundener Form* erscheint. — b) *Wirbel, Strudel* (auch in übertr. Bed.) AK. 1, 2, 3, 6. H. 1076. H. an. 3, 244. MED. श्रयाम् ÇAT. Br. 12, 9, 2, 4. नाच्यया दन्तिषावर्ते KĀUÇ. 18. ÇVETĀÇV. UP. 1, 5. MBu. 3, 9955. 13, 422. 16, 141. R. 2, 46, 28. 30, 12. 39, 29. 3, 31, 45. 4, 44, 73. 5, 50, 16. RAGH. 6, 52. MEGH. 29. KATHĀS. 26, 10. 11. इमं मानवमावर्तं नावर्तते KĀND. UP. 4, 13, 6. श्रावयवर्तः संशयानाम् BHARTR. 1, 76 (= PAÑKĀT. I, 204). ममतावर्तः DEV. 1, 40. vom *Kreislauf der Gedanken*, = *चित्तन* TRIK. 3, 3, 148. H. an. 3, 245. MED. t. 91. — c) *Wirbel des Haupthaars:* *द्वावावर्ता मूर्धन्या* KĀUÇ. 124. द्वावावर्तः R. 5, 32, 12. *zwischen den Augenbrauen:* *ऊर्णा — श्रावयं चातरा ध्रुवो:* AK. 3, 4, 52. *beim Pferde:* *हृद्वक्त्रावर्ती श्रावयवर्ती कृदः* H. 1236. प्रुद्धान्दशभिरावर्तः *सिन्धुतान्वातरैरुसः* N. (BOPE) 19, 14. — d) *du, die beiden Vertiefungen im Stirnbein über den Augenbrauen* SUCC. 1, 331, 2. — e) *ein Ort, an dem eine Menge Menschen dicht zusammengedrängt wohnen; auf diese Weise*

ist das Wort wohl in श्रावयवर्त und व्रजावर्त aufzufassen; vgl. auch PRAB. 88, 2: *पाञ्चालमालवामौरावर्तसामारान्मूलेषु* und oben u. h. *मानवमावर्तम्*. — f) *eine Art Edelstein* (s. राजावर्त) RĀGĀN. im ÇKDR. Vgl. श्रावयवर्तमणि. — g) *N. einer bestimmten und personificirten Wolkenform:* *मेघनायकचतुष्टयातर्गतमेवाधिपविशेषः । इति पुराणं ज्योतिषं च ।* ÇKDR. Vgl. श्रावयवर्तक. — 2) f. ०ती N. pr. eines Flusses HARIV. 7993. 8032 (श्रावयवर्तीयाः — गङ्गायाः). — 3) n. *ein bes. Mineral* (मानिकघातु). RĀGĀN. im ÇKDR. — Vgl. श्रागमावर्ता, उदावर्त, शम्बूकावर्त.

श्रावयवर्तक (wie eben) 1) m. a) *ein best. giftiges Insect* SUCC. 2, 287, 14. — b) = श्रावयवर्त 1, g: *तोषेदेषु पुष्करावर्तकादिषु* KUMĀRAS. 2, 20 (MALLIN.: *पुष्कराश्चावर्तकाश्च नाम मेघानां वृहस्पत्याः*). ज्ञाते वेषे भुवनविदिते पुष्करावर्तकानां ज्ञानानि त्वाम् MEGH. 6. Nach WILS. zu VP. 230 heissen *पुष्करावर्तकाः* oder *पत्तजाः* diejenigen *Wolken*, welche man für die von Indra abgeschnittenen Flügel der Berge hält und die am Ende eines jeden Jaga und Kalpa eine allgemeine Ueberschwemmung herbeiführen. Bei MALLIN. zu Çiç. 13, 107 werden diese *Wolken* *पुष्करावर्तक* genannt. — 2) f. ०की N. einer rankenden Pflanze (तिन्दुकिनी, विभाण्डी, विपाणिका, रङ्गलता u. s. w.; in Kokaṇa: *भगतवल्ली*) RĀGĀN. im ÇKDR. श्रावयवर्तन (wie eben) 1) adj. *umwendend, sich herwendend:* श्रावयवर्तन वर्तय TS. 3, 3, 20, 1. — 2) n. a) *das Umwenden, Rückkehren* VJUP. 138. RV. 10, 19, 4, 5. — b) *das Buttern*. — c) *das Schmelzen von Metallen* Sch. zu AK. im ÇKDR. — d) *die Zeit, wann die Sonne den Schatten nach Osten zu werfen beginnt*, ÇKDR. — 3) f. ०नी *Schmelztiegel* ÇĀBDAR. im ÇKDR.

श्रावयवर्तनमणि (श्रा + म०) m. = श्रावयवर्त 1, f. RĀGĀN. im ÇKDR.
 1. श्रावयवर्तन् (von वर्तन् mit श्रा) adj. *wiederkehrend:* *असकृदावर्तन्नि भूतानि* KĀND. UP. 5, 10, 8. *कालातरावर्तितिशुभाप्रुभानि* HIT. I, 201. *zum Ueberfluss mit पुनरू verbunden* JĀGĀ. 3, 186. *श्रा व्रह्मभुवनालोकाः पुनरावर्तितः* BHAG. 8, 16.

2. श्रावयवर्तन् (von श्रावयवर्त) adj. s. u. श्रावयवर्त 1, c.
 श्रावयवर्तिनी (von श्रावयवर्तन्) f. N. einer Pflanze, *Odina pinnata* (अनप्रुङ्गी), RATNAM. im ÇKDR.
 श्रावयवर्तल und ०ली f. *Streifen, Reihe, Zug* AK. 2, 4, 1, 4. 3, 4, 200. TRIK. 2, 4, 1. H. 1423. द्वावावर्ती BHARTR. 3, 74. श्राव० VIKR. 4. अलवर्ता० AMAR. 3. धूमा० 91. शिखा० 89. ÇRĪGĀRĀT. 16. तरंगा० PRAB. 69, 11. कृसा० KĀT. 3. मुक्ता० HIT. I, 90. रत्ना० 29, 11. उद्वरणा० H. 3. Allee (?) JAVANEÇV. in Z. f. d. K. d. M. 4, 346. LASSEN: *Furche*.

श्रावयवर्तगुण adj. *von der Vernonia anthelmintica* (श्रावयवर्तगुण) *herrührend:* धीनः SUCC. 2, 67, 12. फल 150, 13.
 श्रावयवर्तशिर m. pl. N. eines Volkes MBu. 3, 15244.
 श्रावयवर्तक (von श्रावयवर्तम्) adj. *nothwendig, unumgänglich* BUŠHĀP. 19, 21. MALLIN. zu KUMĀRAS. 7, 88. Sch. zu PRAB. 97, 3. श्रावयवर्तकं करू *seine Nothdurft verrichten* M. 4, 93. n. *Unumgänglichkeit* P. 3, 1, 125. 3, 170. 7, 3, 65. Vop. 26, 6. = श्रावयवर्तकता HIT. 116, 10.
 श्रावयवर्तपुत्रक n. nom. abstr. *von श्रावयवर्तपुत्र gaṇa मनोज्ञादि* zu P. 5, 1, 133.
 श्रावयवर्तसति (von वस, वसति mit श्रा) f. *Nacht* (*die Zeit wo man ruhet*) AUG. 1, 13. — Vgl. निशा, निशाय.